

OLGA DOBĂ,

asistent universitar al Catedrei „Științe polițienești și socioumane”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, master în drept, doctorandă

FENOMENUL SĂRĂCIEI – FACTORUL PRINCIPAL ÎN FRAGILITATEA DREPTURILOR OMULUI LA ETAPA ACTUALĂ

Rezumat

Drepturile omului reprezintă principalele condiții care permit fiecărei persoane să-și dezvolte și să-și folosească cât mai eficient calitățile fizice, intelectuale, morale, socio-afective și spirituale. Ele decurg din aspirația tot mai mare a omenirii la o viață în care demnitatea și valoarea fiecăruia este respectată și protejată.

Din păcate, atât în Republica Moldova, cât și în întreaga lume drepturile omului continuă să fie încălcate sistematic, și deci este important de menționat că toate drepturile omului sunt interconectate și astfel încălcarea unuia duce la încălcarea mai multor drepturi.

Sărăcia este unul din cei mai principali factori care duc la fragilitatea drepturilor omului. Fenomenul sărăciei este o problemă globală majoră și foarte actuală, fiind un factor negativ asupra drepturilor omului.

Cuvinte-cheie: drepturile omului, nerespectarea drepturilor, problemă globală, sărăcie, dezvoltare, organisme internaționale, trai decent, cerc vicios.

Résumé

Les droits de l'homme sont les principales conditions qui permettent aux gens de développer et d'utiliser le plus efficacement possible leurs qualités physiques, intellectuelles, morales, socio-affectives et spirituelles. Ils découlent de la croissance de l'aspiration de l'humanité à une vie où la dignité et la valeur de chacun sont respectés et protégés.

Malheureusement, en Moldavie et dans le monde entier les droits de l'homme continuent d'être violés systématiquement, et il est donc important de souligner que tous les droits de l'homme sont inséparables et donc la violation d'un droit conduit à la violation de plusieurs droits.

La pauvreté est l'un des principaux facteurs qui conduisent à la fragilité des droits de l'homme. La pauvreté est un problème mondial majeur et très actuel, ayant un effet négatif sur les droits de l'homme.

Mots-clés: droits de l'homme, violation des droits de l'homme, problème mondial, pauvreté, développement, organisations internationales, vie décente, cercle vicieux.

Introducere. Sărăcia reprezintă deseori cauza și consecința numeroaselor încălcări ale drepturilor omului, deoarece foametea, lipsa unui adăpost și bolile prevenibile nu sunt probleme sociale inevitabile sau doar rezultatul calamităților naturale, ci sunt încălcări scandaloase ale drepturilor omului. Prima cauză a deceselor pe glob este sărăcia extremă care a devenit chiar un cerc vicios, deoarece sărăcia provoacă îmbolnăviri, care la rândul lor duc la mai multă sărăcie.

Deci starea de sărăcie duce la nerealizarea dreptului, la lipsa unui standard de viață rezonabil, la încălcarea tuturor celorlalte drepturi ale omului, ea agravează și duce la discriminare mai ales a grupurilor vulnerabile ale populației.

Faptul că sărăcia contravine însăși concepției drepturilor omului rezultă cu claritate din:

Declarația Universală a Drepturilor

Omului din 1948 care statuează că:

– sărăcia limitează libertățile omului și îl privează de demnitate;

– declarația de la Viena din 1993 a Conferinței mondiale asupra drepturilor omului care afirmă că sărăcia extremă și excluderea socială constituie o încălcare a demnității umane;

– declarația asupra dreptului la dezvoltare din 1986 și anume articolul 2 unde se subliniază că omul este subiectul dezvoltării și ar trebui să fie un participant activ și beneficiar al dreptului la dezvoltare;

– precum și alte documente privind drepturile omului.

Cele mai frecvente cauze ale sărăciei sunt: războaiele sau alte conflicte militare, structura politică (de exemplu, dictatura), structura economică (o repartitie inegală a veniturii naționale, corupția, datoriile mari ale statului), greșeli ale regimului de conducere

(incompetență, instabilitate, lipsa reformelor necesare avântului economic) care pot provoca ridicarea ratei șomajului, calamități naturale (cutremure, secetă), epidemii și în unele țări creșterea intensă a numărului populației[1].

Sărăcia este de cele mai multe ori combinată cu malnutriția, lipsa mijloacelor materiale necesare existenței, mizeria, lipsa de educație, speranța de viață scăzută și locuința proastă. Acești factori împiedică oamenii să scape de sărăcie, uneori pe termen lung, și chiar peste mai multe generații nu pot scăpa de sărăcie. Chiar și în țările dezvoltate există oameni care nu au acces la educație, servicii de sănătate sau adăpost, însă pentru a respecta și proteja drepturile omului în rândul celor mai vulnerabili, este nevoie de voință politică, la fel încălcarea drepturilor omului poate duce la o sănătate precară sau poate rezulta într-o sănătate precară. Sănătatea este o problemă socială, economică și politică, precum și o problemă ce ține de drepturile omului. Inegalitatea și sărăcia pot fi cauza deceselor în rândul oamenilor săraci și marginalizați.

Este o realitate obiectivă că subdezvoltarea economică, mai ales în țările cele mai puțin dezvoltate, împiedică satisfacerea însăși a nevoilor minime ale populației acestora, și anume cu alimentație decentă, îngrijire medicală elementară, dreptul la educație ș.a.

O problemă majoră este și sărăcia în care trăiesc milioane de copii, ce se caracterizează prin: imposibilitatea familiei de a asigura nevoile de bază ale copiilor – alimentele, îmbrăcămintea și locuința – excluderea socială și lipsa accesului la sănătate și educație de calitate, familii monoparentale, din cauza divorțului sau cu unul dintre părinți plecați la muncă în străinătate, la fel, această problemă vizează și tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează nici un program educațional sau de formare[2].

Însă, în sens restrâns, o persoană săracă este o persoană care nu are avere, care este lipsită de bunurile materiale necesare vieții, care are drepturi doar menționate în actele normative, însă nu se poate folosi deplin de ele sau îi sunt încălcate și nicidecum protejate, de exemplu, dreptul la un trai decent, dreptul la

un mediu ambiant favorabil, dreptul la proprietate, dreptul la educație, dreptul la muncă, dreptul la sănătate, dreptul la asistență și protecție socială ș.a.

Oamenii care trăiesc în sărăcie au cel mai puțin acces la puterea de care au nevoie pentru a influența politicile privitoare la sărăcie și sunt adesea privați de drepturile lor. Mai mult, ei sunt excluși din deciziile care îi privesc în mod direct, decizii care ar putea să le îmbunătățească viața. Alte persoane hotărăsc în locul lor, fără să ia în considerare nevoile, credințele și părerile lor. Acest cerc vicios al sărăciei și drepturilor omului poate fi rupt dacă oamenii care trăiesc în sărăcie au posibilitatea de a se face auziți și puterea de a-și controla viața.

Trist este că chiar și în țările cele mai dezvoltate cei bogați devin și mai bogați, în timp ce săracii abia supraviețuiesc.

Cu toate că sărăcia este probabil una din cele mai cunoscute probleme ale umanității, ea rămâne un concept cu multe necunoscute, iar prin efectele sale negative, sărăcia contribuie la degradarea potențialului uman, diminuând șansele dezvoltării globale.

Pentru a scădea nivelul sărăciei ar trebui să se examineze cauzele structurale și manifestările imediate ale sărăciei, pentru a găsi unele remedii în orice societate cum ar fi locuri de muncă disponibile, salarii avantajoase, taxe și prețuri mai mici, ajutoare materiale și financiare nevoiașilor, precum și dreptul la libera exprimare[3, p. 100].

Materiale și metode aplicate. În această cercetare o importanță deosebită am acordat studierii abordărilor cercetătorilor din diferite țări din perioada modernă, precum și contribuției cercetătorilor din Republica Moldova la studierea problemei sărăciei.

Pentru analiza fenomenului sărăciei am studiat o amplă literatură de specialitate în domeniu, care a permis cunoașterea și valorificarea aportului gândirii științifice mondiale la înțelegerea originilor, conținutului și evoluției sărăciei pe parcursul istoriei umane, dar și eforturile în a găsi soluții pentru reducerea ei. Un interes deosebit am prezentat, de asemenea, rapoartele și publicațiile organismelor

internaționale.

Concluzie.

Importanța problemei cercetate este evidențiată și de faptul că ziua de 17 octombrie a fost proclamată de către Adunarea Generală a ONU drept „Ziua internațională a eradicării sărăciei”, desemnată pentru a promova gradul de conștientizare a necesității de a eradica sărăcia în toate țările. Astfel, în țările în curs de dezvoltare, acest obiectiv a devenit o necesitate și o prioritate [4].

Chiar dacă se aplică multe eforturi de reducere a sărăciei, ea totuși continuă să afecteze un număr considerabil de persoane în plan mondial.

În concluzie la cele menționate mai sus, țin să mai adăug că sărăcia reprezintă o problemă socială actuală care afectează prin manifestările sale întreaga societate și produce suferință persoanelor aflate sub incidența lor.

Combaterea sărăciei este dictată atât de considerente de ordin umanitar, de justiție socială, cât și de rațiuni de eficiență economică.

Astfel, sărăcia este un flagel care întuneacă viața a miliarde de oameni, fiind și o ofensă adusă drepturilor omului.

Referințe bibliografice

1. ro.wikipedia.org/wiki/Sărăcie.
2. <http://adevarul.ro/international/europa/saracia-uniunea-europeana-grava-incalcare-drepturilor-omului-1-566fd8267d919ed50e3ea828/index.html>.
3. Bulgaru Maria, Aspecte teoretice și practice ale asistenței sociale. Suport de curs, Chișinău 2003.
4. <http://cnr-unesco.ro/ro/sarbatori-unesco/zile-internationale-in-sistemul-onu>.